

חינוך לחיים

פרשת חוקת

"וזהה הטהר על הטמא ביום השלישי" מה באמת העומק בדבר? מדוע בטהרת פרה אדומה די בזילוף של מי טהרה?

הבה ונתבונן נא יחד ונגלה נפלאות. פרה אדומה – ברובד העמוק שלה – מסמלת את עם קודש אשר "תמימה" ו"לא עליה עול" "פרה" – אלו ישראל שנאמר "כי כפרה סוררה סרר ישראל". אדומה אלו ישראל שנאמר "אדמו עצם מפנינים". "תמימה" אלו ישראל שנאמר "יונתי תמתי". "אשר אין בה מום" אלו ישראל שנאמר "כולך יפה רעיתי ומום אין בך" (ילקוט שמעוני במקום)

היהודי בפנימיותו – טהור וזך הוא. לא חל בו רבב. הנשמה האלוקית שלו טהורה כמו שבראה האלוקים. "אל תראוני שאני שחרחרת", אומר שלמה המלך, "ששזפתני השמש"

כיסוד חובת התלמידים ש'האיש הישראלי עוד בילדותו רוח ה' נשמת ש-ד-י טמונה וגנוזה בו. התלמיד בעצמותו טהור וזך הוא ותפקידו הוא כ'גן בגן ה' לעובדה ולשמרה. ופשוט וברור שהגן לא נמצא כל הזמן ליד השתיל אלא מגיע מידי פעם לטפל, לפתור בעיות, לעשות פעולות כדי לשבח את השתיל וכד' וכד'. נותן לו טיפול הנותן כח וצמיחה להמשך ההתפתחות.

וכשאנו באים להזכיר ליהודי את טהרתו הפנימית הקיימת כבר – אין אנו זקוקים דווקא למי מקווה שבהם יחסו כל רמ"ח איברים ושס"ה גידים. די לנו להזות עליו, לזלף עליו טללי טהרה, כדי שאלו יעוררו בקרבם את הטהרה הפנימית שכבר קיימת, אך חבויה. בבחינת "שתהא שלהבת עולה מאליה"

כשאנחנו רוצים להדליק את הגז – אנחנו גם נוהגים ככה. לוקחים מצית ולוחצים שניונת על הכפתור. מכאן הגז נדלק כולו. אין צורך לעבור מחור למשנהו כדי להדליק. ובטהרה – גם כן. כדי להזכיר את מהות ונשמת טהרת "פרה אדומה" – שבצומק מבטאת את הנקודה היהודית הפנימית הטהורה כל כך – די בהזאה קלה שתעורר את התשוקה הפנימית. שתגרה את הנשמה להתגבר על הגוף במלחמה המתמדת והיומיומית ביניהם.

בשיטת החינוך – נכונים הדברים שבעתיים. יש שיטה של משטר קפדני, זה שעוקב כל דקה אחרי מצבו של הילד. בית-האסורים שכזה. אם היה אפשר – היו שם גם 'מצלמות נסתרות...

ויש שיטה עמוקה ויסודית הרבה יותר, שאותה מגדיר הרש"ר הירש זצ"ל "שלהבת עולה מאליה". שהמחנך עושה עצמו מיותר. הוא רק מצית את האש, מעמיד את המסרים הלוהטים בעצמם בפני התלמיד שמקבל מהם רוח חדשה לאהבת ה', והחניך בעצמו – לבדו – מלבה את הגחלת ויוצר ממנה את השלהבת הגדולה והיוקדת.

האב מצווה לחנך את הבן - אבל בעיקר לגרום לו לחנך את עצמו! האב הוא ה'מצית'. הוא מדליק את האש בלב בנו; הוא מאיר את ליבו בעבודתו ויתברך - הבן יצטרך להמשיך את העבודה לבד. או במילים שלנו: להזות עליו טיפין-טיפין של מי חטאת.

זוהי בעצם האבחנה העיקרית בין ימי הבחרות אז הנער נמצא תחת משטר (או פחות – ברמה כזו או אחרת) לבין ימי האברכות, אז האברך נדרש לקיים את עבודתו הרוחנית לבדו. הגחלים עדיין לוחשות מימי הבעירה של הבחרות, וטרדות החיים לא יצליחו לכבות את האהבה הגדולה. את הקשר והכימיה האישיים והעמוקים שיצר בן הישיבה בימי חורפו עם התורה ונותן התורה. היום, הוא צריך להדליק את האש שבקרבו לבד.

הדוגמא החריפה לכך היא הדברים הפחות מוכרים של המדרש על המשנה הידועה באבות: "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". – "כשהיה אהרון מהלך בדרך, פגע בו אדם רשע. נתן לו שלום. למחר ביקש אותו האיש לעשות עבירה, אומר: 'אוי לי, איך אשא ואראה את אהרון.. בושתי הימנו. שנתן לי שלום..'" אהרון הכהן, נתן אפוא מרחב אישי לבן אדם להסיק את המסקנות לבד. השיחה הייתה עקיפה, אפילו בלתי קשורה. אבל הכבוד היה מנוע אנרגטי שכזה שלא נתן מנוח לאדם. הוא הרגיש שזהותו כה חיובית, כה מכובדת – עד שלא מתאים לו לעסוק בזוטות. בבחינת: "מאהוביו של בית אבא"

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com

(בדרכו)

חינוך לחיים

פרשת חוקת

"והנה פרח מטה אהרון לבית לוי ויצא פרח ויצץ ויצץ ויגמול שקדים" - ויצא משה את כל המטת"

ראיתי דבר יפה בבעל הטורים (שמות ז.י"ב) שמסביר מדוע כתוב "מטת" בכתוב חסר שמשמע לשון יחיד רק מטה אחד הרי היו 12 מטות? ואומר שפעמיים כתוב בתורה "מטותם" א. כשאהרון השליך את מטהו לפני פרעה ונהפך לנחש. ב. כאן בפרשתנו. וכמו ששם נאמר "ויבלע מטה אהרון את מטותם" כך כאן בלע מטה אהרון את מטותיהם של כולם ורק כשהוציא את מטה אהרון חזר ופלטם ולכן לא הוציאו פרח ושקדים ולכן כת' לשון יחיד.

ולכא' צריך להבין מדוע היה צורך בנס שמטה אהרון יבלע את מטותיהם?

הסביר ידידי הרב רוזנטל שהסביבה והמקום משפיעים!! ולכן היה צריך שמטה אהרון יבלע אותם כי אם לא הקדושה של אוהל מועד היתה גורמת שגם הם יפרחו!! כי מי ששתול במקום קדוש אפי' שהוא סתם חתיכת עץ... הוא יפרח!!!!

מזה נלמד את גודל ההשפעה של המקום והסביבה – כמו שכת' בפרקי דר' נתן שהנכנס לחנות בשמים אפי' לא יקח משם כלום – ריח הבשמים נכנס בו. ולכן חשוב מאוד לבדוק שהסביבה והחברה של הילדים היא טובה כדברי הרמב"ם שהאדם מושפע מסביבתו וזה הוא טבע האדם.

מסופר ששלמה המלך נטע עץ שעשוי כולו זהב וממנו גדלו ויצאו פירות של זהב טהור שממנו התפרנסו הכהנים. ולכא' איך קרה הנס?? ההסבר כדברינו שגם זהב דומם, אם נמצא במקום קדוש יכול לפרוח...

וכידוע המקדש נבנה מארזי הלבנון. וממילא זה ההסבר בפס' 'צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה' שגם עץ הארז שאומנם הוא חזק אבל אין לו שום פרחים, אבל צדיק המדומה לארז כן יפרח וישגה. ומדוע?? כי 'שתולים בבית ה' מתי שנמצאים במקום קדוש, הסביבה משפיעה לטובה!!

לכן צריך לזכור כל תלמיד גם אם הוא חלש וכד' ורואה שלא מצליח להוציא פירות... אבל אם בוחר לעצמו ללמוד ולהיות במקום תורה, סופו שיפרח וישגה!!!!

ידוע הסיפור בבראשית רבה על יוסף משיתא כשנכנסו הרומאים לבית המקדש רצו שיהודי יכנס ראשון ויתחיל בביזה, לשם כך קראו ליוסף משיתא שהסכים להכנס והוציא את המנורה. כשראו מה שבחר ולא התאים להם בקשו ממנו שיכנס שוב ויוציא עוד כלי אך הוא סירב. ניסו להבטיח לו הרבה כסף וסירב כי אמר 'לא די שהכעסתי לאלוקי פעם אחת, אלא שאכעיסנו פעם שנייה???' שונאי ישראל ראו בחומרה את הסירוב והרגו ביסורים נוראיים. ולכא' שואל בעל חידושי הרי"ם מה השתנה בפעם הראשונה שהסכים מיד?? והתשובה כדברנו עצם זה שנכנס לבית המקדש... למקום קדוש!!!! השפיעה עליו לטובה שכבר לא הסכים לחטוא שוב!!!!

וזה גם ההסבר איך קרח הצליח להקהיל את כל העדה אומר רבי יעקב משה חרל"פ, חלילה לחשוב כי כל ישראל נמשכו לגמרי אחרי קרח ונתפתו לכפור במשה עבד ה', אלא זוהי אחת מחולשות האדם, להיות נמשך אחרי רבים ולעשות כמעשיהם כמעשה קוף בעלמא, אפילו שהוא לא מאמין כלל בדבריהם אך כח הרבים והסביבה משפיעה.

ועוד נלמד שלכאורה מובן שאהרון הוציא את מטהו, כי הוא ראה בו נס "והנה פרח מטה אהרון ויצץ ויצץ ויגמול - שקדים", אבל הנשיאים, למה הראו הם את מטותם?

אלא, יש בזה מוסר השכל: הנשיאים לקחו את מטותיהם להראות שמטותיהם לא פרחו, "ויראו ויקחו איש מטהו", כל אחד מהנשיאים היה בעל מדרגה כזו שהיה לו את האומץ להראות שאהרון נבחר ולא הוא.

ומכאן נלמד המעלה הגדולה של להודות על האמת ולומר "הפסדתי" או "טעיתי", אומנם זה קשה אך בזה נמדד כוחנו ומידותינו.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com